

Røde partier vil give medarbejderejede virksomheder positiv særbehandling

Røde partier vil halve virksomheder over på medarbejdernes hænder. Det handler ikke om socialistiske doktriner, men om sund fornuft, lyder det fra SF, der ligesom Enhedslisten presser på for, at flere danskere skal eje deres arbejdsplads. Regeringen er positiv.

DORTE IPSEN BODDUM
dorte.boddum@finans.dk

Mange flere danskere skal eje den virksomhed, de arbejder i.

Ikke kun hvis det står til SF og Enhedslisten, som vil give medarbejderejede virksomheder særbehandling i form af f.eks. fortrinsstilling ved offentligt udbud og skattefordele, men også ifølge såvel regeringen som Radikale Venstre.

»Danmark har en stolt tradition for demokratiske virksomheder, og der er mange succeshistorier om blandt

andet medarbejderejede virksomheder, som jeg gerne så mange flere af,« siger erhvervsminister Simon Kollerup.

Også erhvervsordfører Katrine Robsøe (R) fremhæver en lang tradition for demokratisk ejede virksomheder.

Under den hat falder såvel andelsbevægelsen og kunde-ejede virksomheder som detailkæden Coop, der er virksomheder, hvor de ansatte har medarbejderaktier.

Klarer sig bedre

Det er den sidstnævnte virksomhedstype, som SF og Enhedslisten vil have flere af ved i første omgang at lovgive om en ny selskabsform, hvor medarbejderne har kollektivt ejerskab.

SF ønsker at oprette en selskabsform, hvor medarbejderne kollektivt ejer mindst 50 pct. af et holdingselskab, som så igen ejer den konkrete virksomhed.

Erhvervsordfører Lisbeth Bech Poulsen (SF) understreger, at flere store internationale undersøgelser har vist, at demokratisk ejede virksomheder klarede sig bedre

igennem finanskrisen, er mere produktive og aflønner bedre.

»Det er ikke ud fra en socialistisk doktrin om at overtage produktionsmidlerne, men medarbejderejede virksomheder klarer sig tit bedre, og det kan være et rigtig godt alternativ til at sælge til en kapitalfond og bevare virksomheder på danske hænder. F.eks. i forbindelse med et generationsskifte,« siger hun.

Regeringen har ikke lagt sig fast på, hvad der skal ske på området, men allerede ved regeringsforhandlingerne i juni var fremme af medarbejderejede virksomheder på bordet, erfarer Jyllands-Posten.

Venstre ser gerne flere medarbejderejede virksomheder, men de skal ikke have særbehandling, understreger erhvervsordfører og tidligere iværksætter Tommy Ahlers (V).

»Jeg har selv givet medarbejderne ejerskab via medarbejderaktier i de virksomheder, som jeg har startet. Det er en god motivationsfaktor,« siger han.



Allerede under regeringsforhandlingerne blev Socialdemokratiet mødt af krav fra støttepartierne om, at flere danskere skal eje den virksomhed, de arbejder i.
Foto: Mads Claus Rasmussen/Ritzau Scanpix

Når medarbejderne får hånden på kogepladen

Tænk tanken Cevea foreslår flere medarbejderejede virksomheder som et alternativ i striden om arveafgift i familie-ejede virksomheder.

DORTE IPSEN BODDUM
dorte.boddum@finans.dk

SF krævede det med i forståelsespapiret, som regeringen blev dannet på, og Enhedslisten tog det op på partiets første møde med Simon Kollerup som ny erhvervsminister.

Så hårdt er presset fra de to støttepartier til venstre for regeringen for, at flere danskere skal eje den virksomhed, de arbejder i.

Medarbejdereje lyder måske som socialisme, men det er god business og langt mere udbredt i ubetinget kapitalistiske lande som Storbritannien og USA end i Danmark, konkluderer centrum-venstre-tænk tanken Cevea i en rapport om medarbejderejede virksomheder.

Også både Venstre og de små og mellemstore virksomheders talerør, SMV Danmark, er med på tankgangen. Støttepartierne har nemlig lige præcis den type virksomheder i tankerne.

Virksomhederne

SMV Danmark kan sagtens følge argumenterne om, at det kan give god mening at arbejde for, at flere danskere får mulighed for at overtage

den virksomhed, som de arbejder i, ved at fremme medarbejderejede virksomheder.

»Idéen med at uddele ejerskab har nogle perspektiver i sig, det ser vi allerede i dag i form af medarbejderaktier i de større virksom-



”

Der sker noget, når "man" bliver til et "vi" i en virksomhed.

ASBJØRN SONNE NØRGAARD,
ANALYSECHEF, CEVEA



heder, og jeg kan sagtens følge argumenter om, at medarbejderne føler sig mere forpligtede, hvis de er medejere af virksomheden,« siger Lars Magnus Christensen.

Men hvorfor skulle en virksomhedsejer, der har taget risikoen og lagt timerne, pludselig overdrage til medarbejderne?

»Fra tid til anden må man afgive noget kontrol for at få kapital eller viden ind i sin virksomhed - eller i forbindelse med et generationsskifte. Det er slet ikke en uvant tanke, og der er det incitament i sig selv, at medarbejderne så også får hånden på kogepladen,« siger Lars Magnus Christensen og fortsætter:

»Så er det også dig, det går ud over, og det giver nok alt andet lige en større forståelse for, at det f.eks. kan være nødvendigt at gå ned i løn.«

SMV Danmark er dog på ingen måde med på at give medarbejderejede virksomheder særbehandling i form af f.eks. fortrinsstilling ved offentlig udbud eller ved beskatning, som SF og Enhedslisten lægger op til.

Forskningen

Tænketanken Cevea har gennemgået flere store internationale undersøgelser af, hvordan medarbejderejede virksomheder klarer sig, og man har set på udbredelsen af og lovgivningen om medarbejderejede virksomheder i Danmark og flere andre lande.

Analysechef Asbjørn Sonne Nørgaard konstaterer, at medarbejderejede virksomheder tilsyneladende både har højere produktivitet, klarer sig bedre igennem krisetider og over tid aflønner medarbejderne højere end traditionelt ejede virksomheder.

Cevea støtter sig bl.a. til en såkaldt metaanalyse fra 2016 baseret på stikprøver omfattende 56.984 virksomheder fra hele verden. Andre store undersøgelser fra 1995, 1997, 2003 og 2006 danner også grundlag for Ceveas konklusioner.

Er tal ikke taknemmelige, og kan man ikke altid udvælge dem, så man får sine konklusioner?

»Det er måske slet ikke ra-

ketvidenskab. Der sker noget, når "man" bliver til et "vi" i en virksomhed. Og så må man også bare sige, at det her er langt mere udbredt i f.eks. Storbritannien og USA, som ingen vil beskylde for at være socialistiske,« siger han.

Asbjørn Sonne Nørgaard understreger dog, at der skal fordele i f.eks. skattesystemet til, hvis politikere ønsker at fremme medarbejderejede virksomheder.

Han mener samtidig, at fordele for - eller i det mindste ligestilling af - medarbejderejede virksomheder med familieoverdragelse kunne være med til at løse den verserende strid mellem regeringen og erhvervslivet, hvor regeringen vil tilbagerulle arveafgiften til de

15 pct., som den var indtil 2017.

»Et af argumenterne i debatten er, at der ikke er købere at overdrage til, og at familien derfor skal have skattefordelen, men medarbejderne kunne også være en mulighed - og endda en god mulighed,« siger han.

Fremtiden

Erhvervsminister Simon Kollerup siger til Jyllands-Posten, at han ønsker »mange flere« medarbejderejede virksomheder, men regeringen har ikke fremlagt konkrete forslag. Det har til gengæld SF og Enhedslisten.

SF ønsker at etablere en ny selskabsform i form af et såkaldt MEV (medarbejderejet virksomhed, red.). Den nye selskabsform skal ifølge

SF sikre, at banker, leverandører og kunder får en lovfæstet virksomhedsmodel at forholde sig til.

Et MEV skal ifølge SF bestå af to niveauer: Et holdingselskab organiseret som aktie- eller anpartselskab, hvor aktierne eller anparterne helt eller i overvejende grad ejes af medarbejderne kollektivt; og hvor holdingselskabet så ejer selve virksomheden.

Også Enhedslisten ønsker en ny såkaldt demokratisk selskabsform uden at lægge sig fast på formen.

Til gengæld skal registrering under den nye selskabsform ifølge Enhedslisten give en række fordele som f.eks. fortrinsstilling ved offentlig udbud og særlige skattefordele.